

Monumentnummer*: 524318

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 24 juni 2002
Kadaster deel/nr 82868/103

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>				
Rotterdam	Rotterdam		Zuid-Holland				
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Statenweg	39			3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	43 A	A		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	45 A	A		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	41 B	B		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	43 B	B		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	45 B	B		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	41 C	C		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	43 C	C		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	45 C	C		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	41 D	D		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	43 D	D		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	45 D	D		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	41 E	E		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	43 E	E		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	45 E	E		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	41 F	F		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	43 F	F		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	45 F	F		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	41 G	G		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	43 G	G		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	45 G	G		3039 HC	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Statenweg	41 H	H		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	43 H	H		3039 HC	Rotterdam		
Statenweg	45 H	H		3039 HC	Rotterdam		
Navanderstraat	6 A	A		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	8 A	A		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	10 A	A		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	12 A	A		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	14 A	A		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	6 B	B		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	8 B	B		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	10 B	B		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	12 B	B		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	14 B	B		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	6 C	C		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	8 C	C		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	10 C	C		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	12 C	C		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	14 C	C		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	6 D	D		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	8 D	D		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	10 D	D		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	12 D	D		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	14 D	D		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	6 E	E		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	8 E	E		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	10 E	E		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	12 E	E		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	14 E	E		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	6 F	F		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	8 F	F		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	10 F	F		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	12 F	F		3039 VM	Rotterdam		
Navanderstraat	14 F	F		3039 VM	Rotterdam		
van der Horststraat	5 A	A		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	7 A	A		3039 VJ	Rotterdam		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
van der Horststraat	9 A	A		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	11 A	A		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	13 A	A		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	5 B	B		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	7 B	B		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	9 B	B		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	11 B	B		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	13 B	B		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	5 C	C		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	7 C	C		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	9 C	C		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	11 C	C		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	13 C	C		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	5 D	D		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	7 D	D		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	9 D	D		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	11 D	D		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	13 D	D		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	5 E	E		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	7 E	E		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	9 E	E		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	11 E	E		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	13 E	E		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	5 F	F		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	7 F	F		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	9 F	F		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	11 F	F		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	13 F	F		3039 VJ	Rotterdam		
van der Horststraat	1			3039 VJ	Rotterdam		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	AB	2864	A100	
Rotterdam	AB	2864	A14	
Rotterdam	AB	2864	A15	
Rotterdam	AB	2864	A16	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	AB	2864	A17	
Rotterdam	AB	2864	A18	
Rotterdam	AB	2864	A19	
Rotterdam	AB	2864	A20	
Rotterdam	AB	2864	A21	
Rotterdam	AB	2864	A22	
Rotterdam	AB	2864	A23	
Rotterdam	AB	2864	A24	
Rotterdam	AB	2864	A25	
Rotterdam	AB	2864	A26	
Rotterdam	AB	2864	A27	
Rotterdam	AB	2864	A28	
Rotterdam	AB	2864	A29	
Rotterdam	AB	2864	A30	
Rotterdam	AB	2864	A31	
Rotterdam	AB	2864	A32	
Rotterdam	AB	2864	A33	
Rotterdam	AB	2864	A34	
Rotterdam	AB	2864	A35	
Rotterdam	AB	2864	A36	
Rotterdam	AB	2864	A37	
Rotterdam	AB	2864	A38	
Rotterdam	AB	2864	A39	
Rotterdam	AB	2864	A40	
Rotterdam	AB	2864	A41	
Rotterdam	AB	2864	A42	
Rotterdam	AB	2864	A43	
Rotterdam	AB	2864	A44	
Rotterdam	AB	2864	A45	
Rotterdam	AB	2864	A46	
Rotterdam	AB	2864	A47	
Rotterdam	AB	2864	A48	
Rotterdam	AB	2864	A49	
Rotterdam	AB	2864	A50	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	AB	2864	A51	
Rotterdam	AB	2864	A52	
Rotterdam	AB	2864	A53	
Rotterdam	AB	2864	A54	
Rotterdam	AB	2864	A55	
Rotterdam	AB	2864	A56	
Rotterdam	AB	2864	A57	
Rotterdam	AB	2864	A58	
Rotterdam	AB	2864	A59	
Rotterdam	AB	2864	A60	
Rotterdam	AB	2864	A61	
Rotterdam	AB	2864	A62	
Rotterdam	AB	2864	A63	
Rotterdam	AB	2864	A64	
Rotterdam	AB	2864	A65	
Rotterdam	AB	2864	A66	
Rotterdam	AB	2864	A67	
Rotterdam	AB	2864	A68	
Rotterdam	AB	2864	A69	
Rotterdam	AB	2864	A70	
Rotterdam	AB	2864	A71	
Rotterdam	AB	2864	A72	
Rotterdam	AB	2864	A73	
Rotterdam	AB	2864	A74	
Rotterdam	AB	2864	A75	
Rotterdam	AB	2864	A76	
Rotterdam	AB	2864	A77	
Rotterdam	AB	2864	A78	
Rotterdam	AB	2864	A79	
Rotterdam	AB	2864	A80	
Rotterdam	AB	2864	A81	
Rotterdam	AB	2864	A82	
Rotterdam	AB	2864	A83	
Rotterdam	AB	2864	A84	

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rotterdam	AB	2864	A85	
Rotterdam	AB	2864	A86	
Rotterdam	AB	2864	A87	
Rotterdam	AB	2864	A88	
Rotterdam	AB	2864	A89	
Rotterdam	AB	2864	A90	
Rotterdam	AB	2864	A91	
Rotterdam	AB	2864	A92	
Rotterdam	AB	2864	A93	
Rotterdam	AB	2864	A94	
Rotterdam	AB	2864	A95	
Rotterdam	AB	2864	A96	
Rotterdam	AB	2864	A97	
Rotterdam	AB	2864	A98	
Rotterdam	AB	2864	A99	
Rotterdam	AB			1016
Rotterdam	AB	2864	A4	
Rotterdam	AB	2864	A3	
Rotterdam	AB	2864	A2	
Rotterdam	AB	2864	A1	
Rotterdam	AB	2864	A7	
Rotterdam	AB	2864	A6	
Rotterdam	AB	2864	A5	
Rotterdam	AB	2864	A11	
Rotterdam	AB	2864	A10	
Rotterdam	AB	2864	A9	
Rotterdam	AB	2864	A8	
Rotterdam	AB	2864	A13	
Rotterdam	AB	2864	A12	

Omschrijving**

Inleiding

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Als woningcomplex Vroesenlaan bekend U-vormig WOONHOF met 84 ETAGEGEWONINGEN, een KLEUTERSCHOOL en een WINKEL gebouwd tussen 1931-1934 in Nieuw Zakelijke stijl rond een gemeenschappelijk binnenterrein met een ommuurde SIERTUIN. Het bouwblok, naar ontwerp van architect J.H. van den Broek, werd in opdracht van de woningbouwvereniging 'De Eendracht' en de 'Woningcoöperatie' gebouwd voor gemeentepersoneel.

Dit complex is het enige uitgevoerde bouwblok uit een plan voor zeven identieke halfopen bouwblokken aan de oostelijke rand van het Vroesenpark, en werd uiteindelijk in het Uitbreidingsplan Blijdorp van W.G. Witteveen (door de raad vastgesteld in 1931) gerealiseerd. Ten gevolge van de crisis werden de woningen in de middenstandsector besteed en werden van het gemeenschapsidee alleen de collectieve tuin in het binnenhof en de kleuterschool in de noordoostelijke hoek van het binnenhof verwezenlijkt.

Voor Van den Broek was dit project een van de eerste mogelijkheden om zijn ideeën over het Nieuwe Bouwen, opgedaan tijdens excursies naar woningbouwexperimenten in Frankfurt, in de praktijk te brengen. De vierkamerwoningen, ontworpen als alternatief voor de alkoofwoning en de enkelzijdige woningoriëntatie, hadden oorspronkelijk een flexibele plattegrond met een dag- en nachtindeling. Door toepassing van schuifwanden, opklapbedden en een uitgekiende plattegrondopzet konden de woonruimtes 's avonds worden veranderd in slaapkamers. De situering van de badkamer en de W.C. was zodanig dat deze zowel in de dag- als in de nachtopstelling in verbinding stonden met alle kamers.

Omschrijving

Het U-vormige woonhof, ontstaan door het open laten van de korte zijde aan de Vroesenlaan, bevat in totaal 83 etagewoningen, alle met vier kamers en een portiekontsluiting. Aan de Van der Horststraat en aan de Navanderstraat heeft het complex twee lange stroken van drie bouwlagen en aan de Statenweg een korter maar hogere strook van vier bouwlagen. De drie stroken van het bouwblok hebben een plat dak, met een geprofileerde daklijst. In het souterrain bevinden zich aan de straatzijde bergingen, verlicht door smalle lintvensters. Aan de tuinzijde is het souterrain geopend, waardoor de betonnen kolommen van de toegepaste betonconstructie zichtbaar zijn. De vleugel aan de Navanderstraat is, door een één bouwlaag tellend kleuterschooltje, met de vleugel aan de Statenweg verbonden. De vleugel aan de Van der Horststraat staat vrij. De gevels zijn opgetrokken in gele baksteen met betonnen plinten, luifels, balkons, vensterlateien en hijsbalken. De woningscheidende wanden bestaan uit een spouwmuur van twee lagen drijfsteen met een isolerende 2.5 cm dikke kurkplaat ertussen. Ook de betonnen vloeren zijn aan beide zijden van een isolerende laag voorzien.

De vensters, oorspronkelijk gevat in stalen kozijnen zijn, op de kozijnen van het souterrain na, vervangen door kozijnen van aluminium met een breder profiel. De betonconstructie is, behalve in de kolommen ter hoogte van het souterrains, eveneens zichtbaar aan weerszijden van de portieken en in de gevelbanden direct boven de strookvensters. De vrijheid van het betonskelet bij de gevelindeling blijkt het best uit de strook bovenlichten doorlopend in de kopse gevels van het bouwblok en uit de toepassing van grote glaspuien. De geleiding van de straatgevels wordt met name bepaald door de portieken. Deze zijn voorzien van doorlopende glazen puien met een kleine roedenverdeling en waren oorspronkelijk uitgerust met een boodschappenlift. Per portiek worden telkens zes woningen (aan de Van der Horststraat en de Navanderstraat) en zeven of acht woningen (aan Statenweg) ontsloten. De lange zijden van het bouwblok hebben vijf portieken, de korte zijde heeft er drie. Vanuit de portieken zijn ook de bergingen en fietsenstallingen in het souterrain en de op het binnenterrein gelegen tuin te bereiken, die omgeven is door een betonnen keermuur en voorzien is van een betonnen vijver. De woningen aan de lange zijden zijn 7.5 meter breed en 9.5 meter diep. In de voorgevel hebben de woningen een drieledig venster aan weerszijden van het trappenhuis met een over de gehele breedte doorlopend bovenlicht. Aan de achterzijde wordt de gevelritmiek vooral bepaald door de ruime, naast elkaar gelegen, uitstekende balkons met stalen hekjes. De balkons op de bovenste verdieping zijn

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien van een betonnen luifel opgenomen in de omgaande betonbanden. De woningen, die zich spiegelen aan weerszijden van de balkons, hebben aan de achterzijde twee rechthoekige vensters. De zes kopse woningen zijn van een ander type. Hier zijn de balkons iets breder en bevinden zich aan de kopse zijde met uitzicht op het Vroesepark. De kopse gevels achter de balkons hebben grote transparante vensterpuien met twee dubbele deuren naar het balkon. Aan de straatzijde hebben deze woningen direct naast het trappenhuis een klein vierkant balkon met een dubbele deur naar de slaapkamer. De woningen in de korte, hogere vleugel aan de Statenweg zijn 8 meter breed bij dezelfde diepte als in de lange stroken. Het blok bevat op de hoek met de Navanderstraat een winkelruimte met bijbehorende woning. De voorgevel van het blok is conform de gevels aan de lange zijden. De achtergevel is afwijkend vormgegeven. Hier geen losse balkons maar een doorlopend balkon in de vorm van een galerij. De balkons, voorzien van een eenvoudige stalen balustrade, worden van elkaar gescheiden door glazen tussenschotjes.

Waardering

Het Nieuw-Zakelijke U-vormige Vroesenlaancomplex met een van de eerste toepassingen van een flexibele plattegrond in de (sociale) woningbouw en als collectieve voorziening een tuin en een school, vormt een belangrijke schakel in de ontwikkeling van de woningbouwpraktijk van een gesloten bouwblok naar een open strokenverkaveling en is als zodanig van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische, typologische en stedenbouwkundige waarde. Het bouwblok neemt als experiment een belangrijke plaats in binnen het oeuvre van architect Van den Broek. Tevens van situationele waarde wegens de oriëntatie op het Vroesepark.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument